

7108
Kant. Min. H. 1945

G E H E I M.

7-A1763/19

Nr. G. 17276.

2 September 0

A a n :

de Heer Minister voor Uniezaken en
Overzeese Rijksdelen

te

's-GRAVENHAGE.

Bij zijn schrijven van 12 Juni j.l. Nr. 239 deed Dr. Hirschfeld Uwer Excellentie een afschrift toekomen van zijn brief van die datum Nr. 240/I/B gericht aan de Commandant van de Nederlandse Legerstrijdkrachten in Indonesië, waarin werd verzocht erop aan te dringen dat Kolonel Schotborgh met spoed verantwoording zou afleggen over het bedrag van 6 miljoen gulden dat door hem in de maand Mei van dit jaar naar Ambon is meegenomen.

Generaal Buurman van Vreeden deelde voor zijn vertrek aan Dr. Hirschfeld mondeling mede, dat bedoelde verantwoording door Kolonel Schotborgh was ingediend en dat deze de Hoge Commissaris via Generaal-Majoor Alons zou bereiken. Op mijn verzoek - vervat in het aan laatstgenoemde opperofficier gericht schrijven van 2 Augustus j.l. Nr. G.14398 - deed de Commandant van het Nederlandse Afwikkelingscommando mij bedoelde verantwoording toekomen bij de Uwer Excellentie hierbij met de bijlagen in afschrift aangeboden geheime brief van 28 Augustus j.l. Nr. HCS 133.

Volgens de uiteenzetting van Generaal-Majoor Alons kan de geldzending naar Ambon op zichzelf uit administratief-comptabel oogpunt niet worden veroordeeld. Generaal Alons vestigt er evenwel de aandacht op dat de maandelijks voor het KNIL te Ambon benodigde kasmiddelen, welke door Kolonel Schotborgh op 2 miljoen gulden waren geschat, blijkens de financiële verantwoordingen over het 1e en 2e kwartaal van dit jaar, in feite niet meer hebben bedragen dan één miljoen gulden. Door Kolonel Schotborgh is dus gerekend op een bedrag, i.c. 4 miljoen gulden, dat de behoefte met 100% overtrof. "Door een misverstand" - aldus het rapport van Kolonel Schotborgh - werd nog 2 miljoen gulden meer meegenomen, welk bedrag naderhand naar Makassar werd teruggezonden.

Hoewel ik bereid ben met Generaal Alons aan te nemen, dat bedoelde misrekening niet opzettelijk is gemaakt, acht ik de nonchalance waaraan zij moet worden toegeschreven en de slordigheid, die deze hoofdofficier verder bij de geldvoorziening van het Ambonse garnizoen aan de dag heeft gelegd, zo verregaand, dat met recht mag

worden

1.

worden betwijfeld of hij van het delicate karakter van zijn missie wel enig besef heeft gehad. Ik kan anders moeilijk verklaren hoe Kolonel Schotbergh ertoe gekomen is het bedrag van 4 millioen gulden in 's Lands kas te Ambon, d.i. - omdat het Land op Ambon niet meer over zijn kas beschikte - in feite in de kas van de Zuid-Molukse Republiek te storten, zonder een gespecificeerde opgave over te leggen van de betalingen waarvoor dit bedrag was bestemd en zonder dat hij beschikte over enige andere garantie, dat dit geld uitsluitend hiervoor zou worden aangewend, dan een desbetreffende verklaring van de opstandige machtshebbers. Dat dit laatste niet de bijzondere aandacht van Kolonel Schotbergh heeft gehad, blijkt overigens voldoende uit het feit, dat hij op Ambon 2 millioen gulden meer heeft achtergelaten dan ter voldoening van de financiële verplichtingen van het KNIL verantwoord is geweest.

Ik acht het niet uitgesloten dat wanneer dit de R.I. Regering t.z.t. bekend mocht worden, wij voor het surplus aan R.I.S.-gelden, dat in de kas van de republiek der Zuid Molukken werd gestort, zullen worden aangesproken. Ik laat daarbij nog geheel in het midden, tot welke datum de KNIL-militairen, die de zijde der Zuid Molukse Republiek hadden gekozen, nog recht op soldij hebben kunnen doen gelden.

Bij de overweging van de vraag of Kolonel Schotbergh, die inmiddels naar Nederland is afgereisd, in verband met zijn zeer ernstige tekortkomingen ware te corrigeren, zal in aanmerking moeten worden genomen, dat de fouten die deze hoofdofficier heeft gemaakt in het bijzonder zijn beleid betreffen en voor een formele correctie weinig juridische aangrijpingspunten bieden. Uit politieke overwegingen lijkt het mij noodzakelijk dat een eventueel nader onderzoek o.q. tegen betrokkene te treffen maatregelen er niet toe leiden dat deze zaak een geruchtmakende affaire zou worden.

Doordruk van deze brief deed ik toekomen aan de Minister-President alsmede aan Uw ambtgenoten van Buitenlandse Zaken, Oorlog en Financiën.

De Plv. HOGE COMMISSARIS,

Gieben

(Mr. A.H.C. Gieben)